

פרשת שמות

כ"ד טבת תשפ"ד
שנה ט"ז גליון תרצ"ב

עטרת ששלים

קול קאמרנא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ז

ואֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאוֹ (א א).

גלות מצרים היה כדי לתקן הניצו"ק מאדה"ר

הנראה לפרש, דוה מבואר ממרן האריז"ל (שער הכוונות הרושי הפסח ד"א. פ"ח שער תג המעות פ"א) שכל ענין ירדתן של בני ישראל בגלות מצרים, היה כדי לתקן ולעלות את הניצוץ קדישין שנפלו ע"י חטא של אדה"ר, וזה היה כל הענין של גלות מצרים לצרף ולתקן בחינת ניצוץ הקדושות ההם, בסוד 'יוציא אתכם מכור הברזל מצרים' (דברים ד ט) והבן זה, כי נדמה מצרים אל הכור אשר בתוכו ניתך הזהב ונפרד מן הסיגים ונתקן עיי"ש. וכמש"כ 'ואחרי כן יצאו ברכש גדול' (בראשית טו ט) גם ברוחניות, וכמו שמבואר ממרן האריז"ל (בפע"ח שער הק"ש פ"ג) עה"פ 'ויצלו את מצרים' (יב לו) שדרשו חז"ל (ברכות ט) שעשאוה כמצולה שאין בה גוים. שלא נשאר במצרים שום ניצוץ קדושה, והיתה גאולת השכינה לגמרי עיי"ש.

עיקר תיקון בגלות מצרים הוא כדי לתקן זווג זו"ן

והנה עיקר החטא של אדה"ר היה ממה שהקדים זווג עם חוה ביום ו' ולא ביום השבת, ועיי"ז גרם למעלה זווג זו"ן יתקטנו קומתם, ולא יהיה בווג בשבת בראשית עד שמיני עצרת, וזה גרם לנפילת הניצו"ק מו"ן עד שבאו בני ישראל במצרים לברר את כל הניצו"ק כמבואר כל זה בשער הכוונות (הרושי ראש השנה ד"א), נמצא שעיקר תיקון בגלות מצרים הוא כדי לתקן זווג זו"ן שנפלו ממקומם.

ע"י שם מ"ב ביררו הניצוץ והעלו קומת זו"ן

וזה מה שמרמז כאן הכתוב בתחילת ירדתן של בני ישראל בגלות מצרים, ואֵלֶּה בְּנֵי שֵׁם מ"ב שעל ידה יכולים להעלות הניצוץ ממצרים, כמבואר בפע"ח (ברייתא הספר) שלעולם אין שום יכולת לעלות שום עליה, אלא בכח שם מ"ב, והוא המעלה כל עליות שבעולם. וכדאיתא בלקוטי תורה (פ' מסעי) שבני ישראל יצאו ממצרים בכח שם מ"ב עיי"ש.

והוּא וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיִּינוּ ע"י ז' שמות הקדושים של שם מ"ב. ויתקנו בחינת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שהוא קומת ז"א שנפל, וגם

הבחינה של הַבָּאִים מִצְרַיִם בְּנֵי הַשְּׂכִינָה, שהוא תיקון קומת השכינה, ומפרט הכתוב אֵת יַעֲקֹב הַיִּינוּ אֵת הַם הַכ"ב אותיות שהם בחינת הניצו"ק שנפלו ממה שז"א הוא בחינת יַעֲקֹב בטמנת כמ"ש 'יעקב כי קטן הוא' (עמוס ו).

'איש וביתו באו' שעל כל אחד היה מוטל לתקן זו"ן

ועל זה אומר הכתוב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאוֹ הַיִּינוּ שעל כל אחד ואחד שירדו למצרים מוטל עליו לתקן קומת זו"ן בחינת אִישׁ וּבֵיתוֹ שיהיה שלם בכל קומתם בעשר ספירות בחינת בְּאוֹ בְּנֵי עה"כ י'. ועל זה מפרט הכתוב שמות השבטים רְאוּבֵן שְׁמֹעוֹן לֵוִי וַיְהוּדָה וגו' שהם בחינת י"ב גבולי אלכסון שבי"ב פרקי הת"ת שהם חגג"ה כמבואר בפע"ח (שער השבת פרק ט), היינו שהי"ב שבטים שורשם לתקן במצרים קומת ז"א שהוא בחינת ת"ת.

השבטים היה מתחילה רק בחינת נפש ויוסף בבחינת רוח

ואומר הכתוב וַיְהִי כֹל נֶפֶשׁ יִצְאָא יִרְךָ יַעֲקֹב שְׁבָעִים נֶפֶשׁ הַיִּינוּ שהי"ב שבטים שירדו מתחילה למצרים היה להם רק בחינת נפש שם ב"ן בחינת המלכות, וצריכים עוד להשלים במצרים את בחינת רוח בחינת ז"א, כדי שיהיה היחוד זו"ן, אבל וְיוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרַיִם שיוסף תיקן כבר את חלקו בחינת רוח במצרים, כי יוסף הוא בחינת יסוד בחינת רוח.

'זימת יוסף' מרמז שכל השבטים השלימו תיקונם

וְזִמַּת יוֹסֵף נָקַל אֶחָיו וְכָל הָדוֹר הַהוּא הַיִּינוּ שכל השבטים גמרו תיקונם והשלימו כל חלקיהם, שהם וְבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲמִמוּ בְּמֵאד מְאֹד שהם הששה חלקים של דרגת ז"א, וגם תיקנו השכינה, והוּא וְתַמְלָא הָאֶרֶץ הַשְּׂכִינָה נתמלא ע"י אֶתֶם עלאת הכ"ב אותיות שהם ניצוץ המלכות סוד אֶתֶם ר"ת א"ת מ'לכות.

פרעה רצה למנוע אור החכמה

אולם פרעה התנגד להם ואמר הֲבֵנָה נִתְחַכְּמָה לֹא לְבַחֲנִית ז"א, היינו להפריד מוחין דחכמה, שבכוחו מבררים כל

הניצוץ, בסוד בחכמה איתברירו (וה"ק ח"ב ברה).

'כן ירבה וכן יפרץ' שלא עלה לפרעה למנוע בירור הניצוץ

אבל מ"מ וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֵנו אַתּוֹ בְּן יִרְבֵּה בְּנֵי ר"ו שהוא ג"פ שם ע"ב בחינת חכמה, שכן נמשך להם אור החכמה, וְכֵן יִפְרֹץ בְּנֵי עה"א והכולל שכינה, היינו שכן ביררו את ניצוץ השכינה ע"י אור החכמה.

בני ישראל המשיכו אור החכמה ע"י לימוד התורה

וזה הכח להמשיך אור החכמה היה להם ע"י חכמת התורה שלמדו, בסוד וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּהַמֵּר וּבִלְבָנִים כמבואר בזה"ק (ח"א כו), וז"ל: כוונת דא אמרו מארי מתניתין, וימררו את חייהם בעבודה קשה בקושיא, 'בחומר' בקל וחומר, 'ובלבנים' בלבון הלכתא, 'ובכל עבודה בשדה' דא ברייתא, 'את כל עבודתם' וגו' דא משנה.

פרעה רצה למנוע יחוד זו"ן

וכשראה כל זה פרעה שזו"ן הולך להיתקן, רצה למנוע כל זה ואמר לְמִינְיַת הַעֲבָרִית וְגו' אִם בֶּן הוּא וְהַמֵּתָן אַתּוֹ את בחינת ז"א, וְאִם בֵּת הוּא וְחִיָּה בְּחִינַת מַלְכוּת, שישאר בלתי תיקון ויחוד עם ז"א.

ע"י משה רבינו נמשך שם מ"ה ונתקן הכל ויצאו ממצרים

עד שנולד משה רבינו שהוא יסוד עולם התיקון, כי בשם של מש"ה יש בו שם מ"ה שם המתקן כל העולמות, ותיקון בחינת ש' שהוא השלשה קוין של קומת זו"ן, ועלו בני ישראל מארץ מצרים לקבלת התורה.

רעוא דרעוין תשפ"ג לפ"ק

עטרת פז

אמרות טהורות מרבתינו זי"ע

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים (כ.כח).

ר"ל 'ירא' ראה רוחני, 'אלהים' הקב"ה, 'את בני ישראל' היינו עם ישראל, שכל ישראל היו רואים בשכלם הרוחני את אלקים. והוא מדריגה גדולה שאין למעלה ממנו, והוא בבחינת אהבת הבורא ב"ה כנודע למשכיל דקדושה. אעפ"כ 'וידע' כלם 'אלהים' שהוא בחינת דין, ושתפו מדת הדין יראה ופחד לבחינת אהבת הבורא ב"ה, כדאייתא כיוצא בו בזהר (בשלה נא) עי"ש. לזה אמר הכתוב הקדוש 'ירא אלהים את בני ישראל' בפנים מאירין, בנהירין דאנפין, באהבה יתירה, אעפ"כ 'וידע ישראל אלהים' שיש שם איזה דינים ג"כ, ונתכסה אף דלא תחזיא והבן.

בן בית' דף יד מרבינו אליעזר צבי מקאמורנא

וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה וְגו' (א.יד).

עצה היעוצה, אמונה שלימה, ששם אתו עמו אלהי ישראל, כי בכל צרתם לו צר (ישעיה סג ט), כי באמת ענין התגברות החשך והעצבות, הוא עצמו גלות מצרים, 'וימררו את חייהם' שהוא גלות הנשמה, במרה שחורה בעצבות, ולפעמים טועם

בוה טעם מיתה, כי מתענוגי עולם הזה נפרש, וטעם אור וחיות עריבות אור עליון נסתלק ממנו, והרי לו מרירות מות, וכל זה גלוי לפני אל עולם, ויחוק עצמו וידבר לאל רכות ויבכה לפניו, ואמר מרן אור ישראל, הרב ישראל בן אליעזר 'אנכי אנכי' כשדעת שאנכי הוא אנכי, ואין עוד בכל תנועה 'הוא מנחמכם' (ישעיה נא יב) בודאי, וזהו עצמו יציאת מצרים, האור הנמשך מתוך החשך (קהלת ב יג) הזה. ובפרט בערבי שבתות ויו"ט, שהם נקראים ערב, שהם החשך של שבת ויו"ט, כדי שיבוא אחר כך יתרון האור מתוך החשך בהירות של שבת ויו"ט, אע"פ שאמר רבינו הקדוש מוהר"ר אלימלך שסימן שהיה לו שבוע בקדושה, אם יש לו הארה עצומה בערב שבת, אבל צריך לזה הרבה סייעתא דשמיא, וקדוש כמותו הוא במדרגה זאת, אבל אני כתבתי כפי שהוא האמת, וכמו שקבלתי ממורי רבי וממוריי הגדולים תלמידי רבינו אלימלך ונרגש לכל חי.

עתיב מצוותך' אמונה דב מרבינו יצחק אייזיק מקאמורנא

וַיִּלְךָ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי (ב.א).

כי קודם מתן תורה, הקדושים שהיו מופשטים מכל החומרי, לא היו מקפידין על העריות, עמורם נשא דודתו, יעקב שני אחיות, כמבואר בתיקונים (תיקון טו ז) לית לך לידמה ליוצרך, דאנת גרם, כידוע. אבל הקדושים שדימו צורה ליוצרים קודם מתן תורה, אע"פ שקיימו כל התורה, בזה לא הקפידו לקיים, ראובן נשא אחותו וכל השבטים וכדומה הרבה עשו הקדושים אשר בארץ, והיה על פי רוח הקודש. אבל אחר שניתנה תורה, מבואר בתורת כהנים (אחרי יג א) אף משה רבינו נצטווה על העריות. מה בעי בזה להחדש, על מי

זהר ח' ח"ג דף יז. מרבינו יצחק אייזיק מקאמורנא

וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכְהוּ אֲרֻצָּה וַיִּשְׁלַכְהוּ אֲרֻצָּה וַיְהִי לְנֶחֱשׁ וַיָּנֶס מִשָּׂה (מ.קמ"ז ד).

כי הקב"ה אמר למשה 'השליכו ארצה' שיסיר לגמרי מן הקליפות נגה, ולזה הקפיד עליו שלא יקבל את ערב רב נגה, אפילו שיש בהם עדיין טוב, ישליכם לגמרי ולא יקבלם, ומשה מרוב ענוה מיאן בזה לכך כתיב 'וישליכו' כי השליך את הרע גמור, אבל כל עוד שיש בו עדיין ניצוץ הקדוש לא רצה להשליך ממנו. ולזה קיבל את ערב רב. ובזה תבין 'השליכו' מלא יוד, 'וישליכו' חסר יוד, כי הקב"ה רצונו שלא יקבל ערב רב שהם מנגה ומנחשו, אע"פ שיש בהם ניצוץ קדוש אות יוד, ישליך אותם ולא יקבל עד שיבוא זמן תקונם, ומשה מרוב ענוה קבלם בלא רצון של הקב"ה, כמבואר בליקוטי תורה על פסוק (דברים לא יח) 'על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים' עיין שם היטב. ולזה משה 'וישליכו' חסר יוד, שהשליך את הרע גמור אבל ערב רב שהיה בהם טוב קיבל, והם החריבו בתינו וגרמו לנו גלות המר, וכל אריכות הגלות הוא על ידי ערב רב.

היכל הברכה' דברי דף סה. מרבינו יצחק אייזיק מקאמורנא

צריך להיות יותר עניו מאברהם, וזה 'הסני' אילן סרק, ומשה היה בעיני עצמו בריה גרועה מכל ישראל ממש כמו הסני"ה, וזה הסני"ה מספר ק"ך.

ולכן שפיר אמר מרן האר"י ז"ל דכאן רמז לו שנותיו, היינו כי כל שנותיו מאה ועשרים היה עניו בחינת הסני"ה, ותמיד היה גדול כיום הראשון, הענוה היותר גדולה מפני גדול מעלתו כדברי מרן הבעש"ט, ולכן שפיר בהתגלותו בהסני"ה נרמזו לו שנותיו תמיד שוה כהנ"ל, וזה דבר נפלא בסייעתא דשמיא בדרך אפשר.

פרי חיים' דף מו מרבינו חיים יעקב מקאמורנא

הנה הבאתי בס"ד כמה פעמים את דברי הוזה"ק (ח"ג קלח). דאצל אברהם אברהם נאמר פסיק, ואצל משה משה לא נאמר פסיק, מפני שמושה ביום שנולד היה בכל מדרגתו ושלימותו כיום האחרון, וזה מבואר בספר נועם מגדים בשם מרן הבעש"ט זי"ע על דברי חכמנו"ל (חולין פט). דענוותנותו של משה היתה גדולה מאברהם, שאצל אברהם נאמר (בראשית יח כג) 'ואנכי עפר ואפר', ואצל משה נאמר (שמות טז ח) 'ונחננו מ"ה'. ופירש מרן הבעש"ט זי"ע דהנה אמרו חכמנו"ל עה"פ (ישעיה טו טז) 'מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושלפ רוח' כי כל מה שגדול יותר הענוה כמו כן גדלה השראת השכינה, א"כ משה היה גדול בנבואה יותר מאברהם, משום הכי היה משה

עטרת הז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

וַיֵּרָא מִלֶּאךָ הוּי"ה אֱלֹהֵי קַלְפַּת אִשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנָה (ג.ב)

מרן האר"י ז"ל (ספר הכוונת דף יב: מובא במג"ע ואתחנן אופן עט) חדיית לן, דתיבת הסני"ה היא מספר ק"ך, כאן נרמזו למשה רבינו שנותיו. ולכאורה מפני מה נרמזו שנותיו של משה דוקא בתיבת זו.

הש"י כי 'מתו כל האנשים' (ד טז) שהם דתן ואבירם, כי הם באמת קטרונו עליו 'נצבים לקראתם' (ה ט) אלא שירדו, לכן לא היה מפחד מהם.

היכל הברכה' דף יח מרבינו יצחק אייזיק מקאמורנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וַיֹּאמֶר הוּי"ה אֵל מִשָּׁה בְּמִדְוַן לָךְ שֵׁב מִצְרַיִם (ד.ט)

'מצרים' ולא מצרימה. וכבר בארנו 'מצרים' הוא בעת שפתחה סתום בלילה בחינת ס' סתומה, ובגלות 'בתולה ואיש לא ידעה' בחינת ס' סתומה כידוע ממרן (עץ חיים שער לט ד"ו).

הקב"ה אמר לו למשה שישבו למדריגות לילה וגלות, והוא כובד הגלות שהיה על ידי הליכה זאת, כדי שירדו לנסיון של שער החמשים על ידי כח משה רבינו, ואז אח"כ יוכלו לקבל התורה של חירות של שער החמשים, וזהו 'תכבד העבדה תבן אין ניתן לעבדך' (ה ט), וזה היה תוקף מרירות הגלות, ולזה הוצרך משה לחזור לבחינות עיבור גלות 'שב' בלא ואו כי ו' מרמז ליניקה, ועיבור הוא תלת כלולה בתלת, 'מצרים' מצ"ר י"ם, ביסוד הסתום, בבחינת עיבור, וכיון שמושה נשתתף עמהם, וירד לבחינות קטנות, אין להם פחד לירד, כי הוא יעלה אותם, וזהו 'שב' בלא ואו 'מצרים' והענין פלא. ולזה אמר לו

עטרת זקנים

יומא דהילולא ממאורי הדורות

הרה"ק רבי שניאור זלמן בן רבי ברוך זצ"ל מלאדי בעל התניא והשלחן ערוך

כ"ד טבת תקע"ג

גדול בתורה

נולד ביום ה"י אלו תק"ה לאביו רבי ברוך, משנות נעוריו היה נחשב לעילוי גדול, וכל מלמדיו יתיאשו מללמדו אחר שעלה עליהם בכישורונותיו הברוכים, ומיום ליום עלה שקידתו בתורה ובפרט בידעית התורה בעיון רב, ובסברא ישרה, וכה כותבים עליו בנו בהקדמת השלחן ערוך: כי כבר גלוי ונודע בשער בת רבים, את כל תקופ ופרשת גדולת חכמתו ותבונתו מנעוריו, אשר בעודו בן שמונה עשר שנים, גמיר לכולא תלמודא עם כל נושאי כליהם, ספרי הראשונים והאחרונים לא הגיח דבר גדול וכו'. ואחר רוב השנים הוסיף פליאות חכמה על חכמתו בעמקות ובקואות, כמו בהיותו בן שלשים שנה, שחזר על כל התלמוד עם כל הראשונים והאחרונים, ששה עשר פעמים, כאשר שמענו מפה קדשו, שבהיותו בק"ק מאהליב שאצל נהר דניסטור, חזר על כל התלמוד פעם הששה עשר בעמידה לילה ויום, לא פסיק פומיה מגירסא, כאשר עיני הכל ראו, והוות נהירא שמעתתא מפומיה כיומא דאיתיהובא, אורייתא גמר, וחכמתא סבר, ושמושא עבד.

בצל המגיד ממעוררטיש זיע"א

כאשר הגיע לבן עשרים לרדוף, התחיל לרדוף ולבקש את דבר ה' עריבות ומתיקות העבודה, בימים ההם הכהן הגדול מאחיו אשר זרח אורו על כל באי עולם, הוא ניהו רבינו דוב בער המגיד הגדול ממעוררטיש זיע"א, דולה ומשקה תורת החסידות מרבינו אור שבעת הימים רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א, היה מעודתו פרושה על כל לב חומד לקנות דרך הקודש ועלות במסילה העולה בית א-ל, מה יפו פעמיק בנעלים, ורבי שניאור זלמן שלכו חמד לדעת את ה' לאהבה וליראה אותו, שם פעמיו לעבר בית המגיד, ונעתיק לשון בנו בהקדמת השלחן ערוך: וכאשר היותו בן עשרים לרדוף, לדעת את ה', כפי עומק תבונתו, ורוחב דעתו, ואמיתת טהרת וקדושת לבבו, הנאמן לפני ה', לא מצא בכל עיונו, כדי המספיק למלאות כל עמקי משאלותיו, ובפרט בידעית סתרי התורה וסודותיה, המאירים לנפש באור החיים כדי שביעה, להשביע נפשו ורוחו רוח קדשו, מאת ה' היתה לו זאת, שהורוהו בדרכיו לילך באור ה' לכתת רגליו, לעלות לפני ולפנים, להיכל קדשו, של האי סבא קדישא, אור עולם, מופת הדור, הגאון האלקי החריף מור"ר דוב בער נ"ע, מגיד מישרים דק"ק מעוררטיש, אשר רוח ה' הופיע עליו כנודע ומפורסם, שמה מצא מרגוע לנפשו, והשביע בצחצחות נפשו, ואכל מעץ החיים אילנא דאורייתא, וחי לעולם בחיי החיים, כמו שאמר הכותב צדיק באמונתו יהיה.

מעט הכמות ורב האיכות היה שנות חייו בעת ששהה אצל רבו המובהק המגיד, אך לא ארכו לו שם הימים וביום י"ט כסליו תקל"ג נסתלק המגיד הקדוש, אז קיבל עליו רבי שניאור זלמן מרות מהרה"ק רבי מנחם מנדל מויעטבסק זיע"א אשר עוד זכה לראות ולינק בשנות נעוריו מאור שבעת הימים רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א, אך גם אצל רבו השני לא ארכו לו ימיו כאשר בחודש אדר שנת תקל"ז עלה רבי מנחם מנדל עם הרבה מתלמידיו להתיישב בארץ הקודש, מתחילה היה גם בדעת תלמידו רבי שניאור זלמן לעלות עמו בארץ הקודש, אולם בהגיעם לעיר מאהליב, עלה בדעת רבו שיטאר בחו"ל ולפקח ולדאוג לאנ"ש ברוחניות ובגשמיות הנשארים בגולה, ולאחר הפצרות מרובות נשאר להאיר את לבבות אנ"ש הנשארים בגולה, אז נגלה רבי שניאור זלמן בכוחו הגדול כשאיחד את כל עדת אנ"ש תחת דגל אחת, ומהכא להתם נשלחו איגרות מרובם לחסידים ומהחסידים לרובם דברי תורה וחיווק, ובעיקר שיתאחדו תחת דגלו של רבי שניאור זלמן, כי הוא הגדול מאחיו לגדלו משל אחיו ולכבודו, בראש חודש אייר תקמ"ח כשכבה נר המערבי בארץ ישראל אורו של רבי מנחם מנדל, התחיל רבי שניאור זלמן להנהיג עדת צאן מרעיתו.

מנהיג בישראל

אלפים ורבבות מישראל, נהרו לפתחו ובאו אליו ליהנות מאור תורתו, בכל מקומות מושבו, ובפרט מאז שנה מכל הרדיפות כשנתיישב בעיר לאדי בשנת תקס"ד עד להסתלקותו, וכה כותביו בניו עליו בהקדמתם לשלחן ערוך: והנה אחרי שזיכנו בעינינו, לראות אור מופלא, אור מזהיר, אור נערב, אור יקר, אור מצוחצח, אור מאיר כאור שבעת הימים, מסוף העולם ועד סופו, אור האלקי, הוא ניהו אדונינו מורינו ורבינו, נר ישראל, המאיר עיניהם של ישראל בתורה, ולקרב את לבן לביאון שבשמים, והיה אמרתו כטל לישראל, כמטרא ניחא, וכמטרא רזיא דין גליא רזיא, ומפיו אנו חיים ומטובו חיינו, שפתותיו ששונים בהלכות נוטפות מור עובר, ואליו התאספון העדרים עדרי צאן קדשים, תורה יבקשו מפיהו, חק לישראל היה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו שהראה להם באספקלריא המאירה האיר הברקאי, ומתחזיא מסוף העולם ועד סופיה, גדול ה' ומהולל מאוד בעירי הר קדשו, וברכנו בקול רם ונישא, ברכת חכם הרזים, ברוך שהלק מהמתו ליראיו. והן עתה בעו"ה חשך השמש בצהררים, ובא השמש על מקומו, שואף ונתבקש לשיבה של מעלה, אראלים נצחו ומגנו ארון הקודש ויצתה נשמתו בטהרה, אחר כמה נוראות ונפלאות שנראה ממנו ז"ל, באותן הימים שלפני הסתלקותו, לא פסיק פומיה מגירסא עד יום מנוחתו, ואחר שהתפלל תפילת ערבית והבדלה, בחוק הדעת בדעת צלולה ומיושבת ובדביקות נפלאה, כמוצאי שבת קודש כ"ד טבת תקע"ג, בהד קטריא איתקטר ביה בקוב"ה.

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר (אסתר ח טו) ויקר אלו תפילין, ומענין הבתים תדעו אחי, שאותן הבתים כדרך שעושים אותן קלי הדעת, פשוטים מכמה חתיכות וטולה עליו, הם פסולין מן התורה, לכן יקנה לו בתים מעור אחד, לכתחילה יהיה עוד אחד עם המעברתא, ומענין הפטריניק שנותנין תחתיו לחיווק, הוא כשר לכתחילה בלי שום פיקפוק, ובחיבורי שלחן הטהור וזר זהב סביבו הארכתו, וכן ראיתי לכתים של הגאון הקדוש מוה"ר זלמן בעל התניא, שהקדוש הזה היה מודקדק מאוד בכל מצוה, שיהיה בלי פיקפוק כלל, והם עם פטריניק לחוק ועכ"פ הרוצה לקנות בתים בלי פטריניק יקנה אותן לבנים, ויבדוק אם אין בהם נקב וקרע, כי התפילין של עור אחד עם פטריניק הם כשירים לכתחילה.

בתם אפי"ו אסתר ח טו מרבינו יצחק אייזיק מקאמרטא זיע"א

וסיפר לי איש מופלג ביראת השם, חסיד מפורסם, ששאל לרבינו הגאון הקדוש רבי יצחק אייזיק מקאמרטא זיע"א בעל היחיל הברכה: האך ראה הבתים של הגאון הקדוש מורינו הרב רבי זלמן (כי לפי הנשמע נאבדו מהעולם), והשיב לו, כי בעת כתב ספרו הנ"ל והגיע למקום הנ"ל, נרדם איזה רגעים באמצע כתיבה, ובא אליו הגאון הקדוש מורינו הרב רבי זלמן, ותפילין בידו, והראה לי שכך נעשו, וצוה לו לכתוב כן בספרו, וסיים רבינו הקדוש ואמר: און פאר דער וועלט, האב איך דאס נישט געוואלט ארושרייבן, וכתבתי סתם שראיתי הבתים. (עשר קדושות להרה"ח רבי ישראל בערנער מבווארעסט זצ"ל)

ואני מתמה על הגאון מורינו הרב זלמן בעל התניא ושלחן ערוך, היאך מלאו לבו להסיר נוסח צור ישראל, ועוד כיוצא ברוך ה' לעולם אמן ואמן, ושאר דברים אשר מרן אלקי הרב ישראל בעל שם טוב זצ"ל, היה אומרם בלי שום שינוי, וברכת בילא"ו של מעריב היה אומר מרן הקדוש אף כמוצאי שבת קודש ובחול המועד בלי שום שינוי, והיאך מלאו לשונות נוסח אבותינו ואבות אבותינו, לולא שאני יודע רוב קדושתו וחסידותו, הייתי אומר דרוח יתירא הוא ביה בזה, אבל מה אעשה שאני העני והשפל בעולם השפל, אעמוד כנגד גבור חוק נר ישראל המאיר לארץ, אבל אני מזהיר לכל מי שחם על נפשו, נהג עצמו במנהג אבותינו ואבות אבותינו, הן בתפלה שהוא חיות אדם הישראלי, והן בלימוד התורה וביחודים, ובטוח אני שיהיה עייל ונפיק בהיכל אברהם יצחק ויעקב ומשיח, בלי רשות עייל ונפיק.

שלחן הטהור' סימן סו סק"ב מרבינו יצחק אייזיק מקאמרטא זיע"א

אך את שבתתי תשמורו (שמות לא יג) שבתתי חסר ואו, כי תלת בחינות של שבת, עיין בזה בהקדמה, וכלם הם שבת אחת, וינחו בם, ודלא כטועין לומר, במנחה של שבת, שבתות קדש, אלא צריכין לומר שבת קדש, וינחו בו, וכך הוא ג"כ בסידור הגאון הקדוש מוה"ר זלמן בעל התניא.

'היכל הברכה' שמו"ד דף ערה. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרטא זיע"א

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

וישב משה אל הוי"ה ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה
זה שלחתיני (שמות ה כב).

המאמין בה' אינו מרגיש שום צער

בעי בר נש להתחזק עצמו הרבה, אע"פ שרואה כמה התרחקות וכמה הסתרות וכמה יסורין ודוחק וחלישות דעת יסובב אותו, יחזק עצמו ויאמין לבבו, וידע בידעיה שאין שום מציאות בלתי השם יתברך, ושם אתו עמו אלופו של עולם, אע"פ שאינו מרגיש ולבו מטומטם כאבן בעצבות וצער, ביה ישוה בטחונה ותוקפיה בשמא קדישא אתקיים בעלמא (זוהר ח"ב כב).

תאמינו לי אחיי, כי אם לאו זה הידיעה שבכל תנועה אלופו של עולם, והשגחתו יתברך על כל פרטיות ועל כל תנועה, כבר ימים רבים הייתי אבד מן העולם אשר עברו עלי מן הדוחק ועוני ומטילטול וצער וגלות חירופין וגידופין, ואחרון הכביד חלישות דעת, והשם עזרתה לי (תהלים צד יז) שאיני מרגיש מזה, כי ידעתי שבכל תנועה [שם] אלופו של עולם, והארות אור עליון ממריד אותי ומחיה אותי שלא ארגיש כלל לא מהם ולא מהמונם, ובוה אשוי ותוקפיה בשמא קדישא ואתקיים בעלמא...

ולזה אמר משה **אדני למה הרעתה לעם הזה** (שמות ה כב), למה ירגישו שום צער, בודאי [הוא] מחסרון אמונה, אם כן **למה זה שלחתיני** כיון שאין כם אמונה אין להם זכות שיגאלו. **והצל לא הצלת את עמך**, כי למה לא נתפרשו מן הצער (הצלת) הוא לשון הפרשה - בראשית לא, טז. רש"י). על ידי הארות דביקות חיות שמך הגדול, [שממת] חיות ודביקות שלך היה להם להיות מופשטים שלא ירגישו את הצער, וכיון שאינם במדרגה הזאת 'למה שלחתיני' שאגאל אותם, באיזה זכות אנאלם.

ובאמת משה היה לו לתלות בעצמו, כיון שלא נח רוחיה (זוהר ח"ב כב)... שאם היה נח רוחיה היו גם לישראל שלא ירגישו, והיו מופרשים בהתפשטות החומר באהבה עזה. וזה (שם ו ב) **וידבר אלהים** דינא, ויאמר אליו אני יהוה, אף בעת שאני אלהים ודיין, זה לערך המקבלים, אבל מצדו יתברך 'אלהים' הוא עצמו יהוה רחמים וחסד כולו הוא...

וזה ח"ה ג' דף כד:

בכל צער שיש לאדם יאמין ששם גנו אלופו של עולם ועי"ז תסתלק הצרה

שמעתי ממורי. (תולדות יעקב יוסף בראשית אות א', וישב אות ו') ענין אמר אויב [ארדוף אשיג אהלק' וגו'] (שמות טו ט), חמשה אלפי"ן, ששם בצר ואויב, מסתתר שם אלופו של

עולם. וכן בכל הצער והרדיפות שיש לצדיק מן ראשי ערב רב, הכל גניז שם אלופו של עולם, אף ורדף הידוע יש בו שם סא"ל. ואחר שידע האדם, שאין שום מסך מבדיל בינו ובין אלהיו בכל רגע ובכל שעה, אפילו כשיושב בשוק ומדבר עם נכרים הכל יתבונן שיש שם מציאות אלהות, ולא ישקר ולא יעשה רמיה בשווקים וברחובות, 'אבקשה את שאהבה נפשי' (שה"ש ג א), בשמירות המחשבה להיות קדוש, ובפרט בעת תורה ותפלה, גם שיעלו לפניו כמה מחשבות זרות, שהם לבושיין וכסוין, שגרמת בעוניך שהקב"ה מסתתרת אצלך בכמה כסוין ולבושיין כאלו, אבל אחר שתדע ששם הקב"ה אלופו של עולם, ותשבר לבך בהכנעה ובאין לפניו, אזי יסתלקו כל הסתרות, ותאיר עליך אור אין סוף אלהותו יתברך.

'לקט אמרי פנינים' אות ג

ע"י אמונה ניצול מכל מיני צער

בכל מיני צער והתכסות והסתרות אור אין סוף, יש שם ניצוץ אלהות הקדוש ממנו יתברך, אלא שהוא מלוכש בתוך כמה לבושים, וכאשר יתן לב להבין שגם כאן הוא יתברך ממש אתו עמו, אף שאינו מרגיש כלל חיות אלהות, אף על פי כן יאמין וידע באמונה שלימה ובידיעה ברורה שגם כאן אתו עמו ממש השם יתברך, ואז הוסר הלוכש ונתבטל הצער באמונה שלימה שהכל אורו יתברך, בטליון כל המחיצות, ונעשה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, כי מצדו יתברך אלהים דין קשה הוא עצמו ממש הויה אחדות אחד שוה בשוה פנים בפנים, בטליון לגבי אור אין סוף, והוא קשיר להון ומייחד להון (פתח אליהו). אלא שעל ידי עוונות נעשה מצידנו כביכול (פירוד, [1]מרגישין צער ממדת הדין, וחיות ושמחה ממדת הרחמים.

אבל כשהוסר הלוכש על ידי אמונה שלימה, אף שהוא בקטנות וצער עד שכמעט טועם טעם מיתה, ויאמין ששם ממש אלופו של עולם עמו, ובוה יוסר הצער ונעשה בעצמו רחמים וברכות וחיות, ורואה שאין שום רע בעולם, כי גם הנחש והקטנות ומדת דין תקיף מוכן לכל טוב, וינקדה דבש מסלע ושמן מחלמיש צור' (דברים לב יג), והכל באמונה שלימה נעשה היחוד, והכל חיות ואור אין סוף אחד יחיד ומיוחד, וכשמסדר שבחו של מקום שמאל כל הארץ כבודו ממש והכל אחדות אחד, אזי באמונה שלימה מדרגה הקטנה הוא עצמו המדרגה הגדולה, ברוך הוא וברוך שמו חי וקיים לעד.

'היכל הברכה' במדבר דף קלו:

כשהאדם שרוי בצער ועצבות שולט עליו היצ"ה ר"ח ל'. וכשיתחזק וירחיב לבו בשמחה אין ליצר עליו שליטה

הענין, שצריך תמיד בכל מעשיו לכיון להמתק הדינין ולהמשיך כל טוב על ישראל, כי כל הרע נאחז בגבורות. ובעת שאדם בקטנות בצער בחשכות, שולט עליו הרע של היצר להמשיכו לתאות ולהרהורים רעים ר"ל, וכשממתק הדינים וכולל שמאל בימין, ומרחיב לבו בלב שמח ובהרחבת הדעת ובאהבת ישראל, לב פתוח מכודח בחדוה נמתק בימינא, ומקבל כל האדם בסבר פנים יפות, פנים נהירין משמחת של אור התורה והמצוה, משמחה שזכה ששמו ישראל, אשרינו מה טוב חלקנו ומה יפה ירושתנו, שאנחנו מייחדים שמו בכל

יום פעמיים באהבה שמע ישראל ה' אלהינו יהוה אחד, ויהיה תמיד לבו פתוח ולא אטום.

אזי אף היצר אין לו עליו שליטה, ומשלים עמו. ובכל מעשיו ותנועות שלו יכוין למתק הדינין ולייחד יהודים, ואף עובדות ועשויות גשמייות יעשה בכוונה לשמא דקב"ה וביחודים, באהבת ישראל בלב שמח ופתוח, נכנע ושפל, בלול באהבת ישראל לשמא דקב"ה, אז יזכה להעלות המלכות עד חכמה.

ואי אפשר לבוא למדרגה זאת בתכלית הטוב, אלא בשימוש צדיקים אמיתים **תלמידי תלמידי של מרן אלקי הבעש"ט זצ"ל נר ישראל**, כי צדיק הדור מעלה את כל העולם לחכמה עליונה. זהו 'הובא אל אהרן הכהן' (ויקרא יג ב), דא קב"ה. בזהר (ח"ג מט.) הכי תנינו, 'נגע צרעת' (שם ט) דא דינא תקיפא, 'צרעת' סגירו דנהורא עלאה סגירו דטיבו עלאה.

'נתיב מצותך' אמונה ג. כו

סגולה להינצל ע"י הזכרת הזכויות

אין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה (ירושלמי שבת פ"ב ה"ו), 'בהשפטו יצא רשע' (תהלים קט, ז), יצא צדיק אין כתיב כאן אלא 'יצא רשע', מכאן שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה. פירוש שהרשע הוא תמיד צדיק בעיניו וזוכר לעצמו זכויותיו, ואי אפשר כלל למדת הדין לשלוט עליו. וכן הוא סגולה אף לצדיק שתמיד הוא גרוע בעיניו, **שבעת צרה יזכיר זכויותיו ויהיה צדיק בעיניו**. ולזה אמר כשיהיה זה הרשע נשפט, 'יצא רשע' יהיה בעיניו שהוא רשע, ואז השטן מקטרג בשעת הסכנה ויפול לשאול תחתית, אמן כן יהי רצון.

'עצי עדן' שבת כו,

כשאדם בעת צרה יקבל על עצמו הכנעה עצומה ויוושע

הבלל, הכנעה אמת מבטלת כל הגזירות רעות והיסורין, ושקול כנגד כולם. וכשאדם בעת צרה, יקבל על עצמו הכנעה עצומה בלב אמת, יראה פלאות ישועת השם בהרף עין, והוא הכנעה המבררת הסוגים והרע מן האדם בעת עיבור וקטנות, ונמשך הדעת משיח בן דוד בבחינתו.

'נתיב מצותך' נתיב התורה א, כח

עמו אנכי בצרה

בכל מיני צער יש שם ניצוץ ממנו יתברך אלא שהוא בכמה לבושים, וכאשר יתן לב להבין שגם שם אתו עמו יתברך, הוסר הלוכש ונתבטל הצער, כי צדיקא שלוחי דמטרוניתא, ומה שחסר להם ידעו שזה החסרון הוא בשכינה והוא צער אמיתי, אבל צער גשמי הוא הבל.

'היכל הברכה' בראשית דף רלח.

תלמידי חכמים מצטערין עם הציבור

דרבן של תלמידי חכמים עמלים בתורה לשמחה בשמחה, ומצטערין עם הציבור באמת, ומבטליון כל גזירות רעות, ומצער עצמו אף בצרת יחיד.

'שלחן הטהור' סימן קע, ט